

"OS PROBLEMAS DE COMUNICACIÓN MÁIS GRAVES ESTÁN NA CIENCIA

FRANCISCO DÍAZ-FIERROS

Entrevista por Belén Rodríguez

Francisco Díaz-Fierros Viqueira é catedrático de Edafoloxía e Química Agrícola na Universidade de Santiago de Compostela. Profundo coñecedor da Galiza rural, da súa cultura e do medio natural galego, é presidente do Seminario de Estudos Galegos e vicepresidente desde 2002 do Consello da Cultura Galega. É tamén coñecedor do nacemento do movemento ecoloxista galego (foi presidente da Sociedade Galega de Historia Natural e é colaborador de *Cerna* e *ADEGA-Cadernos*). Actualmente participa en diversas investigacións sobre o Cambio climático. É autor de *A Cuestión ambiental en Galicia: raíces dunha nova cultura* (Galaxia, Vigo 2006). O pasado xuño conversamos con el para *Cerna*.

- Que figuras destacaría na creación da conciencia ambiental en Galiza?

- Non houbo unha figura emblemática. En Galiza xurdiron dous ou tres problemas ambientais nos anos 70 que sensibilizaron á opinión pública, arredor dos cales apareceron personaxes destacados que incidiron moito na creación dunha conciencia ambiental (Francisco Bermejo, Domingo Quiroga...). Os vertidos nucleares fronte as costas galegas, os sucesivos accidentes de petroleiros, a repobación forestal con especies de rápido crecemento -coma o eucalipto- foron os grandes problemas ambientais deses anos. Antes dos 80 só houbo pequenos gromos do movemento ecoloxista, centralizados en causas concretas. Así sucedeu tamén no resto do Estado.

- E desde os anos 80, como evolucionou esa concienciación ambiental?

- A situación dos 80 non é comparable coa da actualidade. Daquela non había un pensamento común na opinión pública. Había grupos sensibilizados e activos e os medios de comunicación iniciábanse nesta temática aínda que non tiñan unha idea clara da súa reper-

cusión. Tras a acción ecoloxista e a primeira toma de contacto dos medios con temas ambientais xurdiu unha opinión global entre a xente. Actualmente, existe xa unha concepción ambiental xeneralizada sobre determinados temas e, incluso eu diría, na maioría das capas sociais. Aínda así, hai determinados aspectos do movemento ecoloxista que non acaban de conquistar a conciencia dos galegos e galegas.

- Como científico, ¿cal cre que debería ser a función dos expertos e investigadores na solución da problemática ambiental?

- A función dos investigadores é unha das pezas básicas coas que conta o movemento ecoloxista. Eu sempre dixen que as pezas fundamentais da conciencia-

"Hai determinados aspectos do movemento ecoloxista que non acaban de conquistar a conciencia dos galegos e galegas"

ción ambiental son 3: os movementos ecoloxistas, os científicos, que apoian cos seus datos estas accións, e os medios. Sen a participación dos medios, os outros dous factores non terían efectividade. Os científicos deben ter moi claro o seu papel. Non se trata de dar ditames serios e ben artellados sobre a cuestión ambiental e logo publicalos en revistas de grande difusión internacional. O científico do eido ambiental debe saber dialogar coa sociedade, a través dunha linguaxe achegada, coñecer os seus problemas e entrar no debate dos "foros mixtos" onde participen outros colectivos. Ten que traballar con métodos recoñecidos a nivel internacional pero tamén debe saber transmitir e, ás veces, renunciar a algúns aspectos dos seus coñecementos en función da demanda da sociedade.

- Está a funcionar a relación ciencia-ecoloxismo e ciencia-sociedade?

- De momento non, ou só o fai de xeito illado e circunstancial. Primeiro habería que potenciar o diálogo entre os propios científicos, o diálogo interdisciplinar do que tanto se fala, pero que non se está a potenciar. O que se está a facer é "sumar especialistas" sen chegar a unha linguaxe común. Un segundo paso consistiría en aprender a falar coa sociedade desde os eidos da ciencia, a través da divulgación científica, de foros de discusión e de debates mixtos.

"O científico do eido ambiental debe saber dialogar coa sociedade, a través da divulgación científica, de foros de discusión e de debates mixtos"

En canto á responsabilidade dos medios de comunicación, estes teñen as súas propias dificultades para transmitir a linguaxe científica e uns formatos predeterminados que, ás veces, non encaixan con este tipo de información. Porén, creo que os medios están a facer esforzos moi serios para mudar esta situación que se verá nun futuro.

Pero os problemas de comunicación máis graves están no mundo da ciencia, xa non na formación dos científicos, senón na propia estrutura da investigación científica que nos últimos 5-10 anos deixou de potenciar o achegamento cara a sociedade.

- No seu último libro, "Cuestión ambiental...", a qué se refire co termo de "nova cultura"?

- Existe a grande Cultura e, dentro dela, as culturas especializadas. Unha cultura é un grupo de persoas que utiliza unha linguaxe, uns métodos e uns coñecementos propios e que ten representacións sociais específicas e un imaxinario colectivo que lle pertence. Todo isto teno a cultura ambiental.